

UCHWAŁA NR XXVI/353/21
RADY GMINY JASZENICA

z dnia 4 lutego 2021 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Jasienica na lata 2021-2023

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2020r. poz. 713 z późn. zm.) oraz art. 6 ust. 2 pkt. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz.U. z 2020r. poz. 218 z późn. zm.)

Rada Gminy Jasienica uchwala, co następuje:

§ 1.

Przyjąć Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Jasienica na lata 2021-2023, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Jasienica.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Czesław Machalica

Załącznik do uchwały Nr XXVI/353/21

Rady Gminy Jasienica

z dnia 4 lutego 2021 r.

**Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla
Gminy Jasienica na lata 2021 – 2023**

Spis treści

I. Wstęp

II. Podstawa prawna

III. Teoretyczne podstawy zjawiska przemocy rodzinie

IV. Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Jasienica

**V. Podstawowe zadania gminy w zakresie przeciwdziałania i przemocy
w rodzinie**

1. Zadania gminy w zakresie działania przemocy w rodzinie
2. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w Gminie Jasienica
3. Elementy lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie

VI. Cele i działania Programu

1. Cel główny
2. Cele szczegółowe i zadania Programu

VII. Realizacja Programu

1. Adresaci Programu
2. Realizatorzy Programu
3. Zasady finansowania Programu
4. Monitorowanie i ewaluacja Programu

I. WSTĘP

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie, której celem jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz zwiększenie skuteczności pomocy osobom jej doświadczającym.

Najważniejszym zadaniem niniejszego programu jest zatrzymanie przemocy oraz zapewnienie osobom doznającym przemocy, bezpieczeństwa i profesjonalnej pomocy poprzez propagowanie zasad:

- za przemoc zawsze odpowiedzialny jest sprawca przemocy,
- nikt nie ma prawa stosować przemocy wobec drugiego człowieka,
- nie ma żadnego uzasadnienia, ani usprawiedliwienia przemocy domowej.

Przemoc w rodzinie, to każde działanie lub rażące zaniedbanie dokonane przez jednego z członków rodziny, przeciwko pozostałym, wykorzystujące istniejącą lub stworzoną przez okoliczności przewagę sił lub władzy i powodujące u ich ofiar szkody lub cierpienia, godzące w ich prawa lub dobra osobiste, a w szczególności w ich życie lub zdrowie fizyczne bądź psychiczne.

Należy pamiętać, że przemoc jest zjawiskiem, które występuje powszechnie w społeczeństwie i jest ona obecna w życiu w codziennym, zakładzie pracy, w rodzinie, w szkole, rodzi bardzo głębokie i szkodliwe konsekwencje.

Zjawisko przemocy w rodzinie, ze względu na swoją złożoność, zasługuje na miano problemu interdyscyplinarnego i wymaga międzysektorowej ciągłej współpracy wielu instytucji i organizacji pośrednio lub bezpośrednio związanych z problematyką przemocy w rodzinie. Tylko podejmowanie wspólnych, systematycznych i ciągłych działań może w sposób skuteczny przyczynić się do zmniejszenia skali zjawiska przemocy w rodzinie.

Konieczne jest zatem w dalszym ciągu systematyczne podnoszenie standardu usług adresowanych do osób doznających przemocy w rodzinie jak i stosujących przemoc. Wskazana jest dalsza pomoc odpowiednich służb do realizacji profesjonalnych działań z zakresu przeciwdziałania temu zjawisku, a także działania w kierunku skutecznego pomagania osobom z obu tych grup.

Ważna jest też stała edukacja społeczeństwa, mająca na celu zmianę świadomości w kwestii negatywnych i szkodliwych stereotypów na temat stosowania przemocy, jak też roli kobiety i mężczyzny w życiu rodzinnym i społecznym.

Między innymi służyć ma temu opracowanie i realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Jasienica na lata 2021-2023, który jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji programu na lata 2017-2020.

II. PODSTAWA PRAWNA

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. 1997 nr 78, poz. 483),
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 218 ze zm.),
3. Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. 2020 poz. 1876 ze zm.),
4. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019r. poz. 2277 ze zm.),
5. Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020 podjęty Uchwałą Nr 76 Rady Ministrów z dnia 29 kwietnia 2014r.,
6. Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Województwie Śląskim na Lata 2014-2020 – podjęty uchwałą Zarządu Województwa Śląskiego nr 1359/351/IV/2014 z dnia 22 lipca 2014r.,
7. Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Powiecie Bielskim na lata 2012-2020 – podjęty uchwałą Rady Powiatu nr IV/19/128/2012 z dnia 19 stycznia 2012r.,
8. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Jasienica 2014 – 2020.,

9. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. 2020r. poz. 821 ze zm.),

10. Kodeks rodzinny i opiekuńczy z dnia 25 lutego 1964r. (tj. Dz. U. 2020r. poz. 1359 ze zm.),

11. Kodeks karny z dnia 6 czerwca 1997r. (tj. Dz. U. 2020r. poz. 1444 ze zm.),

12. Kodeks postępowania cywilnego z dnia 17 listopada 1964r. (tj. Dz. U. 2020r. poz. 1575 ze zm.).

13. Z analizy powyższych aktów pranych wynika, że pomoc w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie mają obowiązek świadczyć: gmina, policja, prokuratura, instytucje pomocy społecznej, ochrona zdrowia oraz organizacje pozarządowe, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

III. TEORETYCZNE PODSTAWY ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc domowa, zwana też przemocą w rodzinie, to „zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie skierowane przeciw członkowi rodziny, które narusza prawa i dobra osobiste, powodując cierpienie i szkody.”¹⁾

Zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie **przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób najbliższych narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.**

Światowa Organizacja Zdrowia formułuje definicję przemocy, zgodnie, z którą jest to „celowe użycie siły fizycznej, zagrażające lub rzeczywiste, przeciwko sobie, komuś innemu, lub przeciwko grupie, lub społeczeństwu, co powoduje lub jest prawdopodobne, że spowoduje zranienie, fizyczne uszkodzenie i śmierć, ból fizyczny, zaburzenie rozwoju lub deprawację”.

Przemoc w rodzinie charakteryzuje się:

- **intencjonalnością** – działania sprawcy nie są przypadkowe. Intencjonalność nie musi oznaczać celowego krzywdzenia ofiary i zadawania jej bólu. Sprawca przemocy dąży do uzyskania pełnej kontroli, władzy nad osobą doznającą przemocy, do jej bezwzględnego posłuszeństwa. Jest przekonany, że tylko on wie, co jest dobre dla pozostałych członków rodziny, a w związku z tym wyłącznie on ma prawo podejmować decyzje, ustalać zasady życia w rodzinie –pozostali muszą się podporządkować.
- **dysproporcją siły** –nie chodzi tu jedynie o różnicę sił fizycznych, ale także przewagę związaną z pozycją społeczną, odpornością psychiczną, statusem materialnym itp. W związku opartym na przemocy jeden z partnerów czuje się silniejszy, a drugi –słabszy. W wyniku kolejnych aktów przemocy różnica sił coraz bardziej się pogłębia, ofiara przemocy staje się coraz bardziej bezradna, sprawca –coraz bardziej silny i bezkarny.
- **naruszaniem godności i praw** –sprawca przemocy narusza godność ofiary, poniża ją, ośmiesza, pozbawia wszelkich praw (np. do kontaktów z rodziną, godziwych warunków życia itp.).
- **powodowaniem cierpienia i szkód** –ofiary przemocy doznają zarówno szkód fizycznych, jak i psychicznych. W wyniku wieloletniej przemocy może dojść do przekonania, że zasługuje się na takie traktowanie

Wyróżnia się następujące formy przemocy:

Przemoc fizyczna - jej celem jest zadanie ofierze bólu fizycznego, uszkodzenie jej ciała, pogorszenie jej zdrowia lub pozbawienie ją życia, wyraża się m.in. zachowaniami takimi jak: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie substancjami żrącymi, użycie broni lub innych niebezpiecznych narzędzi, porzucanie w niebezpiecznej okolicy, wyrzucanie z samochodu, gaszenie papierosa na osobie, nieudzielanie koniecznej pomocy,

Przemoc psychiczna - to zachowanie, którego celem jest umniejszanie poczucia własnej wartości ofiary, wzbudzanie w niej strachu, wyraża się m.in. zachowaniami takimi jak: wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała

¹⁾ A. Nowakowska, Dziecko – ofiara domowej przemocy, [w:] Patologie naszych czasów, red. A. Drążek, E. Drążek, Białystok 2007, s. 22

krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna (kontrolowanie i ograniczanie kontaktów z innymi osobami), domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, degradacja werbalna (wyzywanie, poniżanie, upokarzanie, zawstydzanie), stosowanie bezprawnych gróźb np. zabiję cię, szantażowanie zabójstwem, przekonywanie o swojej bezkarności,

Przemoc seksualna - definiowana jest, jako „wymuszanie kontaktów o charakterze seksualnym wbrew woli danej osoby, a także kontynuowanie aktywności seksualnej bez jej zgody, gdy nie jest w pełni świadoma lub gdy obawia się odmówić”²⁾, wyraża się m.in. zachowaniami takimi jak: wymuszanie pożycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych pieszczot i praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, demonstrowanie zazdrości, krytyka zachowań seksualnych kobiety, itp.

Przemoc ekonomiczna - to każde zachowanie, którego celem jest ekonomiczne uzależnienie ofiary od sprawcy, wyraża się m.in. zachowaniami takimi jak: odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb członków rodziny.

Zaniedbywanie - niezaspokajanie podstawowych potrzeb egzystencjalnych oraz świadome nieudzielanie pomocy w sytuacjach trudnych, w potrzebie. Przejawia się w niedostarczaniu odpowiedniej ilości pożywienia, braku dbałości o higienę, niezapewnieniu odpowiedniego ubioru, w braku dbałości o zdrowie, itp.

Przemoc w rodzinie najczęściej nie jest jednorazowym zdarzeniem. Zazwyczaj, jeżeli ktoś raz dopuścił się przemocy wobec bliskich osób, może zastosować ją po raz kolejny. Osoby zajmujące się zawodowo przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie obserwują, że przemoc kształtuje się w oparciu o charakterystyczny schemat, który określa się mianem cyklu przemocy.

Amerykańska psycholog Leonora E. Walker badając kobiety doznające przemocy w rodzinie opisała pewne cyklicznie pojawiające się w ich związkach zdarzenia. Na cykl przemocy składają się trzy następujące po sobie fazy:

Faza narastania napięcia – początkiem cyklu jest zwykle wyczuwalny wzrost napięcia, narastają sytuacje konfliktowe. Przyczyny mogą tkwić poza rodziną, czasem są to błahostki, drobne nieporozumienia powodujące dalszy wzrost napięcia. W fazie tej sprawca jest rozdrażniony, łatwo wpada w złość, jest pełen pretensji i uszczypliwości. Jednocześnie przerzuca odpowiedzialność za taki stan rzeczy na partnera/partnerkę.

Faza ostrej przemocy – w fazie tej z mało istotnych powodów dochodzi do „eksplozji” przemocy i rozładowania złości. Charakteryzuje ją intensywne znęcanie się psychiczne i akty fizycznej agresji. Psychiczne znęcanie się przybiera formę ataków i czynności, których celem jest poniżanie lub zranienie emocjonalne.

Faza miodowego miesiąca – to czas, w którym następuje okres harmonii, bowiem krzywdzący okazuje skruchę, serdeczność, miłość, prosi o wybaczenie i obiecuje poprawę. Ponadto sprawca zaczyna dostrzegać to, co się wydarzyło. Próbuje załagodzić sytuację, staje się uczynny i miły. Swoim zachowaniem pozwala ofiarom uwierzyć, że teraz będzie inaczej, że wcześniejsze wydarzenie już się więcej nie powtórzy. Przeprasiny z powodu brutalnego zachowania, składanie obietnicy poprawy, miłości i wierności, prezenty i kwiaty – wydarzenia kreujące fazę pojednania służą prześlągnięciu ofiary i odzyskaniu lojalności „wymykającej” się z relacji kontroli ofiary.

Przedstawione powyżej fazy następują kolejno po sobie. W każdym następnym cyklu faza miodowego miesiąca jest coraz krótsza i mniej „sielankowa”. Koszmar wraca, a przemoc w następnym cyklu jest na ogół gwałtowniejsza i dłuższa. Doświadczenia miodowej fazy demobilizują ofiarę i utrwalają w sprawcy poczucie bezkarności oraz nadzieję, że następnym razem znowu sobie jakoś poradzi i uzyska przebaczenie.

IV. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE W GMINIE JASIEINICA

Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Jasienica została przeprowadzona w oparciu o posiadane dane, statystyki, informacje i analizy Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Jasienicy, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jasienicy. Oszacowanie zjawiska jest możliwe między innymi dzięki procedurze „Niebieskie Karty” oraz informacji innych służb społecznych. Analiza obejmuje okres od 2017 roku do 2020 roku.

²⁾ W. Badura-Madej, A. Dobrzyńska-Mesterhazy „Przemoc w rodzinie. Interwencja kryzysowa i psychoterapia” Kraków 2000, s. 15

Tabela nr 1. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta - A” oraz instytucje wypełniające formularz.

	Liczba „Niebieskich Kart – A”	2017	2018	2019	2020
Ogółem:		36	44	44	38
w tym sporządzonych przez:					
1. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej		2	4	2	4
2. Policja		33	37	37	32
3. Oświata		1	0	2	1
4. Ochrona zdrowia		0	1	2	1
5. Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej		0	2	1	0
6. Gminna Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych		0	0	0	0

Źródło: dane GOPS w Jasienicy, opracowanie własne.

Tabela nr 2. Liczba wypełnionych formularzy „Niebieska Karta – C” oraz „Niebieska Karta - D”

	2017	2018	2019	2020
Liczba formularzy „Niebieska Karta – C”	21	20	35	9
Liczba formularzy „Niebieska karta – D”	15	15	25	12

Źródło: dane GOPS w Jasienicy, opracowanie własne.

Z powyższych tabeli wynika, że w 2017 roku wypełniono 36 formularzy „Niebieska Karta - A”. Od 2018 roku wzrosły one nieznacznie i w 2019r. utrzymywały się na tym samym poziomie, a w 2020r. ich liczba spadła, co może być wynikiem zwiększenia świadomości osób doświadczających przemocy. Osoby te wcześniej podejmują działania i zwracają się o pomoc do prawnika, psychologa, nie dopuszczają tym samym do eskalacji przemocy w rodzinie. Częstotliwości przeprowadzanych szkoleń dla specjalistów, w tym funkcjonariuszy policji, pracowników socjalnych, pedagogów czy członków GKRPA zwiększa uważność i zwrócenie uwagi na problem przemocy w rodzinie, co również ma wpływ na liczbę sporządzanych „Niebieskich Kart”.

Najbardziej aktywną w identyfikacji zjawiska przemocy w rodzinie na terenie Gminy Jasienica jest Policja, kolejno Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Oświata, Ochrona Zdrowia, Podbeskidzki Ośrodek Interwencji Kryzysowej.

Zakończenie procedury „Niebieskie Karty” zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie procedury „Niebieskie Karty” jest możliwe w dwóch przypadkach, wtedy gdy ustała przemoc w rodzinie i został zrealizowany plan przemocy oraz w przypadku bezzasadności podejmowania działań.

Poniższe dane wskazują powody zakończenia procedury „Niebieskie Karty” w poszczególnych latach w Gminie Jasienica. Zakończenia zostały udokumentowane w formie protokołu podpisanego przez Przewodniczącą Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Jasienicy.

Tabela nr 3. Liczba prowadzonych procedur „Niebieskie Karty” oraz przyczyny zakończenia procedury

	2017	2018	2019	2020
Liczba prowadzonych procedur Niebieskiej Karty, w tym:	53	53	62	56
Liczba zakończonych procedury Niebieskiej Karty na skutek rozstrzygnięcia o braku zasadności podejmowania działań	1	5	8	1
Liczba zakończonych procedur Niebieskiej karty na skutek ustanie przemocy w rodzinie i zrealizowania indywidualnego planu pomocy rodzinie	28	20	33	22

Źródło: dane GOPS w Jasienicy, opracowanie własne.

Tabela nr 4. Liczba osób w rodzinie, w których była prowadzona procedura „Niebieskie Karty”

	2017	2018	2019	2020
Liczba osób w rodzinie, w których była prowadzona procedura „Niebieskie Karty”, w tym:	180	167	185	186
kobiety	61	60	68	63
mężczyźni	67	68	79	72
dzieci	52	39	38	51

Źródło: dane GOPS w Jasienicy, opracowanie własne.

Tabela nr 5. Liczba grup roboczych

	2017	2018	2019	2020
Liczba powołanych grup roboczych	24	36	33	30
Liczba odbytych posiedzeń grup roboczych	96	106	159	83

Źródło: dane GOPS w Jasienicy, opracowanie własne.

Tabela nr 6. Podział osób wobec których, istniało podejrzenie że stosują przemoc w rodzinie, w których była prowadzona procedura NK ze względu na płeć

	2017	2018	2019	2020
Liczba kobiet wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie	6	5	3	2
Liczba mężczyzn wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie	47	47	59	54

Źródło: dane GOPS w Jasienicy, opracowanie własne.

Tabela nr 7. Liczba rodzin z dziećmi, w których była prowadzona procedura NK

	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin z dziećmi, w których była prowadzona NK	28	22	21	30

Źródło: dane GOPS w Jasienicy, opracowanie własne.

Poniższa tabela obrazuje skalę występowania problemu alkoholowego w rodzinach, gdzie została założona procedura „Niebieskie Karty”. Problem alkoholowy w rodzinach uwikłanych w przemoc występuje w większości rodzin, w których była prowadzona procedura „Niebieskie Karty”. Wielu sprawców przemocy w chwili popełniania czynu było pod wpływem alkoholu. Alkohol osłabia kontrolę nad zachowaniem i zwiększa prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności oraz niepowodzenia życiowe.

Z analizy zawartej w niniejszej diagnozie wynika, że liczba prowadzonych procedur „Niebieskiej Karty” wśród klientów pomocy społecznej jest niewielka w stosunku do ogółu sporządzonych Niebieskich Kart, natomiast najczęściej problem przemocy występuje w pełnych rodzinach z dziećmi, które nie zawsze doświadczają jej bezpośrednio, ale są jej świadkami.

Tabela nr 8. Liczba rodzin, w których prowadzona była procedura „Niebieskiej Karty” korzystających z pomocy GOPS oraz z problemem nadużywania alkoholu

	2017	2018	2019	2020
Liczba rodzin w których była prowadzona procedura „Niebieskie Karty”	53	53	62	56
Liczba rodzin korzystających z pomocy GOPS	7	3	7	3
Liczba rodzin, w których występuje problem nadużywania alkoholu	42	42	49	33

Źródło: dane GOPS w Jasienicy, opracowanie własne.

Z danych zawartych w powyższych tabelach jednoznacznie wynika, że istnieje związek pomiędzy stosowaniem przemocy a nadużywaniem alkoholu. Bowiem w znacznej ilości rodzin, w których została sporządzona Niebieska Karta stwierdzono właśnie nadużywanie alkoholu. Najczęściej sprawcami przemocy

w rodzinie są mężczyźni. W większości przypadków osoby doznające przemocy w rodzinie zgłaszały przemoc fizyczną oraz psychiczną, jak również niszczenie, uszkodzenie mienia.

Do każdej wszczętej procedury „Niebieskiej Karty” została powołana grupa robocza, w skład której powołani byli przedstawiciele służb społecznych tj. policji, pomocy społecznej, oświaty, ochrony zdrowia, Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, kurator sądowy.

W każdym przypadku grupa analizowała sprawę, przyjmowała indywidualny plan pomocy rodzinie, spotykała się zarówno z osobą wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie, jak i osobą wobec której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą. Każdy członek grupy roboczej przyjmował i realizował zadania wynikające z przyjętego planu pomocy.

Najczęściej podejmowane działania stosowane w rodzinach dotkniętych przemocą to:

- wizyty dzielnicowego, pracownika socjalnego w rodzinach monitorujące sytuację w rodzinie,
- rozmowy motywujące do podjęcia określonych działań,
- skierowanie wniosku do Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- skierowanie do psychologa, terapeuty, poradni pedagogicznej,
- zawiadomienie do prokuratury o popełnieniu przestępstwa,
- skorzystanie z bezpłatnej porady prawnej,
- złożenie wniosku do sądu o wydanie zarządzeń w trybie art. 109 Kodeksu Rodzinnego i Opiekuńczego.

Na przestrzeni minionego okresu co raz częściej ujawniane są przypadki przemocy, co jest wynikiem prowadzonych działań informacyjnych zarówno ogólnopolskich jak i lokalnych powodujących zmianę świadomości społecznej, jak również wzrastającego profesjonalizmu przedstawicieli służb społecznych zobowiązanych do podejmowania działań interwencyjnych i udzielania pomocy.

V. PODSTAWOWE ZADANIA GMINY W ZAKRESIE PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

1. Zadania gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie

Zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie zgodnie z ustawą o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie są realizowane przez organy administracji rządowej i jednostki samorządu terytorialnego na zasadach określonych w przepisach ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, ustawy dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

Do zadań własnych gminy należy w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie;
- 2) prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie;
- 3) zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia;
- 4) tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

2. Budowanie lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w Gminie Jasienica

Lokalny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie to zespół instytucji w środowisku lokalnym działających na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy, wraz z ich potencjałem kadrowym, kompetencyjnym, wiedzą i umiejętnościami, instrumentami pomocy i wsparcia, procedurami postępowania, zasobami rzeczowymi i finansowymi, wzajemnie ze sobą współpracujących w sposób skoordynowany.

3. Elementy lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

- 1) zasoby instytucjonalne – instytucje i organizacje zajmujące się problemem przemocy w rodzinie wraz z potencjałem organizacyjnym;

- 2) zasoby ludzkie – specjaliści z różnych dziedzin;
- 3) diagnoza zjawiska przemocy w środowisku lokalnym – skala problemu
- 4) niniejszy Program.

Instytucja	Zadania do realizacji
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasienicy – działania pracownika socjalnego	<ul style="list-style-type: none"> - diagnozowanie sytuacji i potrzeb osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie; - udzielanie kompleksowych informacji o: możliwościach uzyskania pomocy, w szczególności psychologicznej, prawnej, socjalnej i pedagogicznej, oraz wsparcia, w tym o instytucjach i podmiotach świadczących specjalistyczną pomoc na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie, o formach pomocy dzieciom doznającym przemocy w rodzinie oraz o instytucjach i podmiotach świadczących tę pomoc o możliwościach podjęcia dalszych działań mających na celu poprawę sytuacji osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie; - organizowanie dostępu do pomocy medycznej, jeżeli wymaga tego stan zdrowia osoby, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie; - zapewnienia osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, w zależności od potrzeb, schronienie w całodobowej placówce świadczącej pomoc, w tym w szczególności w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie; - prowadzenie rozmowy z osobami, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie, na temat konsekwencji stosowania przemocy w rodzinie oraz informuje te osoby o możliwościach podjęcia leczenia lub terapii i udziale w programach oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie. - wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” - udział w pracach grup roboczych oraz posiedzeniach Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego w Jasienicy.
Komisariat Policji w Jasienicy	<ul style="list-style-type: none"> - przeprowadzanie interwencji i postępowań; - udział przedstawicieli w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego w Jasienicy oraz stałych Grupach Roboczych; - realizacja procedury „Niebieskie Karty”, prowadzenie postępowań; - akcje informacyjne, zapobiegawcze, profilaktyczne;

	<ul style="list-style-type: none"> - udział w szkoleniach
Punkt Konsultacyjny przy Gminnej Komisji ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jasienicy	<ul style="list-style-type: none"> - wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” - podejmowanie działań motywujących do leczenia wobec osób nadużywających alkoholu, w tym sprawców przemocy w rodzinie; - rozmowy motywacyjne ze sprawcami przemocy domowej; -współpraca z pracownikami socjalnymi; -współpraca z placówkami i instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie; - poradnictwo prawne, psychologiczne. - udział w pracach grup roboczych;
System oświaty	<ul style="list-style-type: none"> - wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” - współpraca w indywidualnych przypadkach; - udział przedstawicieli w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz stałych Grupach Roboczych - konsultacje i współpraca z placówkami i instytucjami działającymi w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie; -tworzenie i realizacja programów profilaktycznych, -udział w szkoleniach; - realizacja kampanii lokalnych i ogólnopolskich.
Ochrona Zdrowia	<ul style="list-style-type: none"> - wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” - udział przedstawicieli w pracach Zespołu Interdyscyplinarnego oraz stałych Grupach Roboczych - udzielanie osobie, co do której istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą w rodzinie, informacji o możliwościach uzyskania pomocy i wsparcia oraz o uprawnieniu do uzyskania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o ustaleniu przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie.

VI. CELE I DZIAŁANIA PROGRAMU

Głównym celem programu jest przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona osób doznających przemocy w rodzinie na terenie Gminy Jasienica.

Na cel główny składają się następujące cele szczegółowe:

Lp.	Cel szczegółowy	Kierunki działań	Wskaźniki realizacji	Termin realizacji	Realizatorzy
1		<ul style="list-style-type: none"> - upowszechnianie informacji na temat przemocy w rodzinie, -prowadzenie akcji informacyjnych na temat zjawiska 			

	<p><u>Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Jasienica dotyczącej zjawiska przemocy w rodzinie.</u></p>	<p>przemocy w rodzinie oraz możliwości uzyskania pomocy ze strony instytucji działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie (np. debaty społeczne),</p> <p>-rozpowszechnianie materiałów edukacyjnych (brozur, ulotek, plakatów itp.) dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności,</p> <p>-dostarczenie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy w rodzinie,</p> <p>- umieszczenie informacji na stronach internetowych Urzędu Gminy Jasienica, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jasienicy oraz lokalnej prasie dotyczących form i sposobów pomocy dla osób dotkniętych przemocą.</p> <p>- prowadzenie w placówkach oświatowych działalności edukacyjnej na temat zjawiska przemocy</p>	<p>- liczba wydanych ulotek, plakatów, - liczba umieszczonych informacji na temat przemocy, możliwości uzyskania pomocy, - Liczba i rodzaj zorganizowanych debat. - Liczba uczestników debaty - Liczba zorganizowanych spotkań edukacyjnych, profilaktycznych. - Liczba zorganizowanych konkursów edukacyjnych na temat negatywnych zjawisk społecznych, - liczba zamieszczonych informacji o instytucjach działających w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,</p>	<p>Działania ciągłe 2021 - 2023</p>	<p>- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasienicy, - Placówki oświatowe, - Ochrona Zdrowia w Jasienicy, - Zespół Interdyscyplinarny, -Punkt Konsultacyjny przy GKRPA w Jasienicy, - Komisariat Policji w Jasienicy,</p>
2	<p><u>Zwiększenie dostępności działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie</u></p>	<p>- Realizacja programów profilaktycznych w placówkach oświatowych, ochrony zdrowia,</p>	<p>Liczba podmiotów realizujących programy profilaktyczne, - liczba programów, - liczba zgłoszonych przypadków przemocy domowej.</p>	<p>Działania ciągłe 2021 - 2023</p>	<p>- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasienicy, - Placówki oświatowe, - Ochrona Zdrowia w Jasienicy, - Zespół</p>

		- wczesne rozpoznanie i reagowanie na sytuacje, w których istnieje podejrzenie występowania przemocy domowej.			Interdyscyplinarny, -Punkt Konsultacyjny przy GKRPA w Jasienicy, - Komisariat Policji w Jasienicy, - Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku - Białej
3.	<u>Zapewnienie rodzinom, w których wstępuje zjawisko przemocy w rodzinie, kompleksowej pomocy</u>	<p>- udzielanie natychmiastowej pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy w rodzinie, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci oraz osób starszych</p> <p>- wspieranie programów interwencyjnych, psychoedukacyjnych i innych dla dzieci, które są ofiarami lub świadkami przemocy domowej,</p> <p>- wspieranie działań osłonowych pomocy społecznej zapewniających bezpieczeństwo socjalne ofiarom przemocy domowej,</p> <p>- kierowanie ofiar przemocy do prawnika, bądź psychologa pełniącego dyżury w Punkcie Konsultacyjnym w Jasienicy,</p> <p>- określenie sposobu rozwiązania problemów związanych z przemocą, dotyczących indywidualnych środowisk,</p>	<p>- liczba osób objętych poradnictwem socjalnym, psychologicznym, prawnym</p> <p>- liczba rodzin objętych procedura „Niebieskie Karty”,</p> <p>- liczba sporządzonych formularzy „Niebieska karta – A”,</p> <p>- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty”,</p> <p>- liczba osób skierowanych przez Gminny Zespół Interdyscyplinarny w Jasienicy do udziału w Programie Korekcyjno – Edukacyjnym dla sprawców przemocy,</p> <p>- liczba osób zobowiązanych przez Sąd do udziału w Programie Korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy,</p> <p>- liczba osób stosujących przemoc skierowanych do GKRPA w Jasienicy,</p> <p>- liczba osób, wobec</p>	Działania ciągłe 2021 – 2023	<p>- Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasienicy,</p> <p>- Placówki oświatowe,</p> <p>- Ochrona Zdrowia w Jasienicy,</p> <p>- Zespół Interdyscyplinarny,</p> <p>-Punkt Konsultacyjny przy GKRPA w Jasienicy,</p> <p>- Komisariat Policji w Jasienicy,</p> <p>- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku – Białej</p>

		<ul style="list-style-type: none"> - kierowanie na grupy wsparcia ofiar przemocy, - praca socjalna z osobami doświadczającymi przemocy, - kierowanie sprawców przemocy na programy korekcyjno – edukacyjne, - Kierowanie osób stosujących przemoc w rodzinie do Placówek Lecznictwa Odwykowego dla osób nadużywających alkoholu - izolowanie osób stosujących przemoc w rodzinie od osób jej doświadczających wykorzystując obowiązujące rozwiązania prawne oraz zastosowanie środków zapobiegawczych w postępowaniu karnym - zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie schronienia 	<p>których orzeczono zakaz kontaktowania się z pokrzywdzonym i zakaz zbliżania,</p> <ul style="list-style-type: none"> - liczba osób wobec, których orzeczono nakaz opuszczenia lokalu w związku ze stosowaniem przemocy w rodzinie, - liczba osób wobec których orzeczono dozór policji, - liczba wyroków orzeczonych z art. 207, - liczba osób wobec których orzeczono tymczasowe aresztowanie w związku ze stosowaniem przemocy w rodzinie, - liczba osób korzystających z pomocy POIK w związku z przemocą w rodzinie 		
4.	<p><u>Zintegrowanie środowisk oraz zwiększenie kompetencji zawodowych pracowników jednostek, służb oraz organizacji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie</u></p>	<ul style="list-style-type: none"> -systematyczne szkolenia wszystkich przedstawicieli służb podejmujących działania na rzecz rodzin uwięzionych w przemoc, w tym szkolenia z zakresu diagnozowania przemocy w rodzinie, realizacji procedury „Niebieskie Karty” i prowadzenia interwencji kryzysowej. - organizowanie spotkań mających na 	<ul style="list-style-type: none"> - liczba uczestników szkoleń, konferencji, spotkań, - liczba szkoleń, konferencji, spotkań - liczba opracowanych i wdrożonych procedur 	<p>Działania ciągłe 2021 - 2023</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasienicy, - Placówki oświatowe, - Ochrona Zdrowia w Jasienicy, - Zespół Interdyscyplinarny, -Punkt

		<p>celu wymianę doświadczeń między pracownikami różnych instytucji wchodzących w skład lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,</p> <p>- opracowanie i wdrożenie procedur oraz standardów współpracy jednostek, służb oraz innych organizacji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie.</p>			<p>Konsultacyjny przy GKRPA w Jasienicy,</p> <p>- Komisariat Policji w Jasienicy,</p> <p>- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku</p> <p>- Białej</p>
--	--	--	--	--	--

VII. REALIZACJA PROGRAMU

1. Adresaci programu

- osoby doznające przemocy w rodzinie (dzieci, współmałżonkowie, partnerzy, osoby starsze, niepełnosprawne),
- osoby stosujące przemoc w rodzinie,
- świadkowie przemocy,
- osoby zagrożone przemocą w rodzinie,
- przedstawiciele instytucji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy,
- społeczność lokalna – mieszkańcy gminy Jasienica.

2. Realizatorzy Programu

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jasienicy przy współpracy między innymi z:

- Gminną Komisją ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jasienicy,
- Komisariatem Policji w Jasienicy,
- Placówki Oświatowe w Gminie Jasienica,
- Placówkami ochrony zdrowia w Gminie Jasienica,
- Kościołami w Gminie Jasienica,
- Organizacjami pozarządowymi,
- Społecznością lokalną,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Bielsku – Białej,
- Sądem,
- Prokuraturą,
- Podbeskidzkim Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej w Bielsku – Białej,
- Poradnią psychologiczno - pedagogiczną.

3. Zasady finansowania Programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Jasienica na lata 2021-2023 finansowany będzie ze środków budżetu Gminy Jasienica w ramach realizacji bieżących zadań. Ponadto zakłada się możliwość finansowania programu z dotacji uzyskanych z budżetu państwa oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł np. funduszy unijnych.

4. Monitorowanie i ewaluacja Programu

Program będzie ewaluowany poprzez systematyczną sprawozdawczość dokonywaną w ramach wszystkich elementów systemu. Podstawowymi wskaźnikami służącymi do ewaluacji programu są:

- liczba osób/rodzin objętych pomocą,
- liczba ofiar przemocy w rodzinie,
- liczba wszczętych oraz prowadzonych procedur „Niebieska Karta”,
- liczba udzielonych porad, konsultacji dot. przemocy w rodzinie w Punkcie Konsultacyjnym w Jasienicy,
- liczba osób, które wzięły udział w programach korekcyjno – edukacyjnych,
- ilość i rodzaj działań profilaktycznych w placówkach oświatowych,
- liczba posiedzeń Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup roboczych,
- liczba postępowań przygotowawczych wobec sprawców przemocy,
- liczba osób przeszkolonych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Efektywność programu i jego ocena mierzona będzie poprzez prowadzenie statystyk, ich analizę ilościową i jakościową. Z realizacji zadań programowych sporządzane będą sprawozdania roczne przez Koordynatora.

Spodziewane efekty i ocena prowadzonych działań:

- wzrost liczby przeszkolonych osób przygotowanych do pomagania rodzinie z problemami przemocy,
- zmiana postaw mieszkańców wobec przemocy w rodzinie,
- zmiana świadomości społecznej poprzez: ulotki, broszury, festyny itp.,
- udział w kampaniach społecznych dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- zmniejszenie rozmiarów zjawiska przemocy domowej
- zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy,
- zmniejszenie negatywnych następstw dla ofiar i świadków przemocy w rodzinie,
- zwiększenie społecznej wrażliwości i zaangażowania w problematykę przeciwdziałania przemocy,
- zwiększenie kompetencji służb, instytucji i organizacji społecznych pracujących w obszarze przemocy domowej oraz poprawa współpracy w tym zakresie.

Sprawozdawczość będzie dotyczyć realizacji założonych w Programie celów. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej przedłoży sprawozdanie roczne Wójtowi Gminy oraz Radzie Gminy Jasienica corocznie do końca I kwartału następnego roku.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY

Czesław Machulica